

1939 BOMBARDEIG

**COMMEMORACIÓ DEL 70È ANIVERSARI
DEL BOMBARDEIG DE LA GARRIGA
MEMÒRIA PER LA PAU**

**DEL 27 DE GENER
AL 15 DE FEBRER DE 2009**

Memòria per la Pau

**BOM
BAR
DEIG**

La Garriga 1939

70 anys

PRESENTACIÓ

“- I digues, avi, què va passar?

- Ui, mira. Jo m'estava al tros, saps? treballant amb el pare la terra entre les oliveres, i llavors vam sentir un soroll terrible, com de motors, que venia del cel, i ...”

Amb ocasió del setantè aniversari del bombardeig que van patir la nostra gent i el nostre municipi, hem preparat el programa que ara us fem arribar per donar veu als avis i les àvies que van viure els esdeveniments, i perquè aquesta veu arribi a les noves generacions.

És aquesta tramesa de la memòria d'una generació a l'altra la que consolida la Història. La Garriga sencera es mobilitza aquests dies per garantir que el record de tot el que va passar continuï viu en la nostra gent.

Tot el que va passar, perquè mai més no torni a passar, i bandejar per sempre els horrors de la guerra civil.

La Memòria Històrica, recuperada, ens recordarà sempre que el diàleg, l'entesa, és l'antídot a les bombes.

Agraïm profundament la resposta generosa de tots els particulars i de totes les entitats que han fet i faran possible aquest calendari d'actes.

Neus Bulbena, Alcaldessa

Quim Fornés, Regidor de Patrimoni i Turisme

Juanjo Monferrer, Regidor d'Educació

EL BOMBARDEIG DEL 29 DE GENER DE 1939

El dia 29 de gener de 1939, aproximadament a les 13:45h, la Garriga va ser bombardejada per l'aviació feixista italiana al servei de Franco. Dues esquadrilles d'avions Savoia S-79 van deixar caure les bombes sobre el nucli urbà, afectant nombrosos espais, carrers i cases, i causant la mort d'un mínim de quinze persones. La memòria del tràgic bombardeig es va silenciar durant la dictadura franquista.

70 anys després del bombardeig sobre la Garriga us presentem aquest programa d'actes de commemoració, amb els quals, a més de fomentar la recuperació i la divulgació de la memòria i la història, pretenem generar un procés de reflexió sobre els fets, recuperar i difondre els elements patrimonials relacionats amb el conflicte, dignificar la memòria de les víctimes del bombardeig i les seves famílies, així com la de totes les persones que van patir aquell drama i aconseguir el màxim d'implicació ciutadana en les activitats.

Tot plegat, perquè successos com aquest no es tornin a repetir ni aquí ni enlloc, fem nostre el lema de la commemoració: memòria per la pau.

Joan Garriga i Andreu, historiador i comissari dels actes
de commemoració del 70è aniversari del bombardeig de la Garriga

programa d'actes

Dimarts 27 de gener, a les 20:00 h

a l'auditori de l'Escola Municipal de Música

· **PRESENTACIÓ DEL PROGRAMA D'ACTES DEL 70è ANIVERSARI DEL BOMBARDEIG DE LA GARRIGA**

· **XERRADA SOBRE EL BOMBARDEIG DEL 29-01-39, A CÀRREC D'EN JOAN GARRIGA**

Les causes, les conseqüències i el desenvolupament del bombardeig. Per què l'aviació feixista va massacrar un poble com la Garriga?

Dijous 29 de gener, a les 12:00 h

al Cementiri vell de la Doma

ACTE DE DIGNIFICACIÓ DE LA FOSSA COMUNA DE LA GUERRA AL CEMENTIRI

- **Presentació de la senyalització** de la fossa.
- **Parlament de Quim Fornés**, regidor de Patrimoni i Turisme.
- **Parlament de Joan Garriga**: les persones enterrades anònimament al cementiri.

Dijous 29 de gener, a les 14:45 h

davant del refugi antiaeri de l'estació

ACTE D'HOMENATGE A LES VÍCTIMES DEL BOMBARDEIG, a la mateixa hora en què es va produir.

- **Ofrena floral institucional** a càrrec de totes les persones, col·lectius i entitats que s'hi vulguin sumar.
- **Parlament de Neus Bulbena**, Alcaldessa.
- **Petit recital de cant coral**, amb la participació del Cor Jove i la Coral d'alumnes de mitjà de l'Escola Municipal de Música.

Foto: Héctor de Diego

Foto: Héctor de Diego

Foto: García Marzo

Dijous 29 de gener, a les 19:00 h al Patronat

ACTE CENTRAL DE COMMEMORACIÓ DEL 70è ANIVERSARI DEL BOMBARDEIG

- **Petita explicació i introducció històrica** a càrrec d'en Joan Garriga.
- **Lectura d'un manifest** a càrrec dels familiars de les víctimes del bombardeig.
- **El jovent pren el testimoni de les víctimes** i se suma a recordar per la necessitat de pau.
- **Cloenda institucional** a càrrec de Maria Jesús Bono, directora general de la Memòria Democràtica de la Generalitat de Catalunya, el regidor de Patrimoni Quim Fornés i l'Alcaldessa Neus Bulbena.
- **Interludis musicals** a càrrec del Cor Sarabanda i d'un quartet de guitarres de l'Escola Municipal de Música de la Garriga.

Del divendres 30 de gener al diumenge 15 de febrer
a la Sala d'Exposicions municipal (Pl. Can Dachs, s/n)

EXPOSICIÓ "QUAN PLOVIEN BOMBES"

Divendres 30 a les 20:00 h, inauguració de l'exposició

Parlaments a càrrec d'un representant de la Direcció General de la Memòria Democràtica i de l'Alcaldessa Neus Bulbena. Se servirà un petit aperitiu.

Amb l'objectiu de recuperar la memòria dels bombardejos que van patir més de 140 poblacions catalanes entre 1937 i 1939, la Direcció General de la Memòria Democràtica ha preparat l'exposició "Quan plovién bombes".

La mostra pren com a base la que es va poder veure l'any 2007 al Museu d'Història de Catalunya, però l'amplia amb informació i testimonis dels bombardejos de tot Catalunya.

Horari: de dimarts a dissabte, de 17:00 a 20:00 h.
diumenges, d'11:00 a 14:00 h.

Segell: arxiu Històric municipal de la Garriga

Diumenge 1 de febrer a les 10:30 h
des de la Plaça de l'Església

PASSEJADA GUIADA PELS ESCENARIS DEL BOMBARDEIG I PLANTADA DEL PLANÇÓ DEL ROURE DE GERNIKA DAVANT DEL REFUGI ANTIAERI DE L'ESTACIÓ

Es farà un petit recorregut per alguns dels indrets bombardejats el 29 de gener de 1939. Els indrets se senyalitzaran amb la instal·lació de rajoles al·legòriques, que deixaran constància perenne del tràgic succés.

La passejada acabarà davant del refugi antiaeri de l'estació, on es plantarà un plançó de l'arbre de Gernika, símbol universal de la pau, i on la Societat Coral l'Aliança oferirà un petit concert. S'oferirà un aperitiu.

Dijous 5 de febrer al Cinema Alhambra

PASSI DE LA PEL·LÍCULA "MIRANT AL CEL", DE JESÚS GARAY

"Mirant al cel" és un llargmetratge de ficció documental que rememora l'horror viscut durant els bombardeigs de 1938 a Barcelona.

Produïda per Massa d'Or amb el suport de la Direcció General de la Memòria Democràtica, l'última obra de Jesús Garay recorda un dels episodis més cruentos de tota la guerra, quan una bomba italiana va fer esclatar un camió carregat de trilita molt a prop del cinema Coliseum, al xamfrà de la Gran Via amb el carrer Balmes.

La pel·lícula juxtaposa la reconstrucció històrica d'aquells dies amb la ficció. El muntatge integra imatges actuals amb material documental de l'època i recreacions en 3D, i incorpora els testimoniatges dels supervivents anònims i d'escriptors, historiadors i militars republicans.

A LES 15:00 H, NOMÉS PER A L'ALUMNAT DE BATXILLERAT DELS IES DE LA GARRIGA

A LES 21:30 H, PER AL PÚBLIC EN GENERAL, AMB LA PRESÈNCIA DEL DIRECTOR, QUE PRESENTARÀ I COMENTARÀ EL FILM

Sessions gratuïtes.

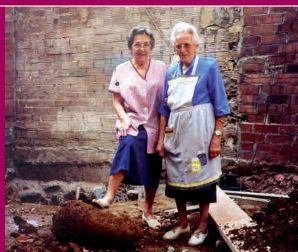

Foto: Carme Viñas

Il·lustració: Àngel Sánchez

Dimarts 10 de febrer, a les 20:00 h

a l'auditori de l'Escola Municipal de Música

· PRESENTACIÓ DEL PROJECTE DE MUSEÏTZACIÓ DE L'AERÒDROM DE ROSANES

A càrrec de **Francesc X. Hernández**, catedràtic de Didàctica de les Ciències Socials a la UB i expert en història militar i **Laia Coma**, pedagoga i Investigadora, col·laboradora del Taller de Projectes DIDPATRI de la Universitat de Barcelona.

Els ponents presentaran el projecte de museïtzació de l'Aeròdrom de Rosanes i la proposta didàctica, d'un projecte que estan duent a terme els ajuntaments de la Garriga, l'Ametlla i les Franqueses i que es preveu que estigui finalitzat, en la seva primera fase, l'abril de 2009.

· PRESENTACIÓ DEL WEB DEL CENTRE DE DOCUMENTACIÓ HISTÒRICA DE LA GARRIGA

www.cdh.lagarriga.cat, a càrrec de **Joan Garriga i Enric Costa**.

Divendres 13 de febrer, a les 20:00 h al Patronat

**PRESENTACIÓ DEL LLIBRE I EL DOCUMENTAL:
"AVIACIÓ I GUERRA A LA GARRIGA, 1933-1946.
EL CAMP D'AVIACIÓ CIVIL, L'AERÒDROM MILITAR
I EL FINAL DE LA GUERRA".**

· **Rebuda a càrrec de Quim Fornés**, regidor de Patrimoni, i **Neus Bulbena**, Alcaldessa.

· **Presentació a càrrec de Joan Garriga**.

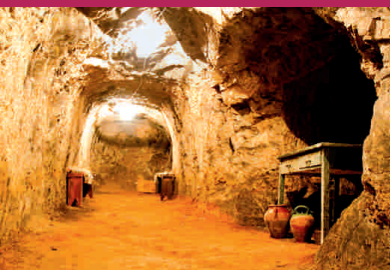
· **Petita xerrada a càrrec dels autors del llibre, David Gesalí i David Íñiguez**, i del documental, l'empresa **SABEM COM**.

· **Passi del documental**.

El llibre "AVIACIÓ I GUERRA A LA GARRIGA, 1933-1946" és el fruit de l'estudi sobre l'aeròdrom de Rosanes dut a terme per David Gesalí durant els darrers anys. S'hi explica l'evolució d'aquest aeròdrom, des de la seva construcció com a camp civil fins a la construcció i funcionament del camp militar, a partir de 1937. Però el llibre també explica el paper de la Garriga en l'evolució militar de la guerra, amb interessants novetats com la reconstitució de les brigades internacionals al poble a inicis de 1939. I evidentment, també hi apareix el relat complet del bombardeig del 29 de gener. El llibre, que es presenta en gran format i amb nombroses il·lustracions, ha comptat amb la col·laboració de diverses persones de la Garriga, que han estat entrevistades, i que apareixen al documental que l'acompanya.

S'obsequiarà amb un exemplar del llibre i del documental totes les persones que han estat entrevistades per a confeccionar-lo.

Al final de la presentació hi haurà un petit aperitiu i es podrà adquirir el llibre.

Dissabte 14 de febrer, al matí
al refugi antiaeri de l'estació

VISITES GUIADES AL REFUGI, DE 10 H A 14 H

(les visites es fan a les hores en punt, i l'última és a les 13 h).

PREUS:

- 2,5 € (adults de 18 a 65 anys)
- 2 € (majors de 65 anys i entre 8 i 17 anys)
- Gratuït (menors de 8 anys)

No cal inscriure's prèviament, però els grups es limiten a un màxim de 20 persones.

El refugi antiaeri de l'estació de la Garriga és un equipament pioner a Catalunya, ja que fou el primer element d'aquest tipus museïtzat.

Per mitja d'àudios i un audiovisual, qui el visiti podrà anar descobrint la història de la guerra civil a la Garriga, i tot plegat enmig de galeries de més de 110 metres de llargada excavades directament a la roca l'any 1938.

Diumenge 15 de febrer, a les 19:00 h
a la Plaça de l'Església

LA GARRIGA, A LA GUERRA!

Pristins Fivallers i Nats-teatre us conviden a fer un recorregut teatralitzat pel centre de la Garriga on es reviuran diversos moments viscuts per la gent del nostre poble entre els anys 1936 i 1939. Amb aquest espectacle es pretén fer un homenatge a les persones que van viure aquells moments de guerra i d'incertesa.

Execució: **Nats-teatre**

Textos: **Albert Benzekry, Albert Vilar i Joan Monells**

Direcció: **Joan Monells**

Dissabte 21 de març a les 10:00 h, a la zona verda del carrer Vulcà (al costat del pont de la Carretera de l'Ametlla)

PLANTADA DE 15 ARBRES EN RECORD DE LES VÍCTIMES DEL BOMBARDEIG

L'Ajuntament de la Garriga i el Centre Excursionista de la Garriga organitzen la plantada de quinze freixes en aquest espai verd, en homenatge a les persones que van morir en el tràgic bombardeig del 29 de gener de 1939.

A l'acte, on es descobrirà una placa d'homenatge, s'oferirà un esmorzar popular per a tots els assistents.

Durant els actes de commemoració

INSTAL·LACIÓ D'UNA REPRODUCCIÓ DEL LOGOTIP de la commemoració del 70è aniversari del bombardeig de la Garriga realitzat per l'alumnat de l'EMAD a la Plaça de l'Església.

Durant l'any 2009

ORGANITZACIÓ DE 4 SORTIDES HISTÒRIQUES A MUSEUS I INDRETS DE LA GEOGRAFIA CATALANA PER A SEGUIR EL FIL CRONOLÒGIC DE LA GUERRA CIVIL I DESCOBRIR-NE LA HISTÒRIA I EL PATRIMONI

Els llocs que es visitaran, les dates i les condicions dels viatges s'especificaran més endavant, en un programa a part.

Foto: Francisco García Martínez

Foto: Héctor de Diego

ELS CENTRES EDUCATIUS TAMBÉ COMMEMOREN EL 70è ANIVERSARI DEL BOMBARDEIG

Els centres educatius de la Garriga participen plenament també de la commemoració del 70è aniversari del bombardeig, ja sigui aprofitant algunes de les activitats que organitza l'Ajuntament, ja sigui treballant sobre aquesta temàtica a les aules. Us oferim, tot seguit, un recull no exhaustiu de les principals accions que cada centre durà a terme durant aquests dies.

CEIP PUIGGRACIÓS

El CEIP Puiggraciós ha preparat activitats per a tots els nivells educatius, des de P3 fins a 6è. Des de murals i cançons sobre la pau, fins a bibliofòrums i treballs sobre històries de vida, passant per visites guiades al refugi i a l'exposició.

CEIP GIROI

El CEIP Giroi aportarà a la commemoració murals i missatges de pau, que l'alumnat repartirà pel poble. A més, els alumnes dels Cicles Mitjà i Superior faran visites guiades al refugi i a l'exposició, participaran de les activitats municipals i rebran la visita de persones grans de la Garriga per a parlar-hi.

CEIP TAGAMANENT

L'alumnat de tots els cicles del CEIP Tagamanent participarà en la commemoració visitant el refugi i l'exposició i/o escoltant i parlant amb gent gran de la Garriga sobre l'experiència de la guerra i el bombardeig.

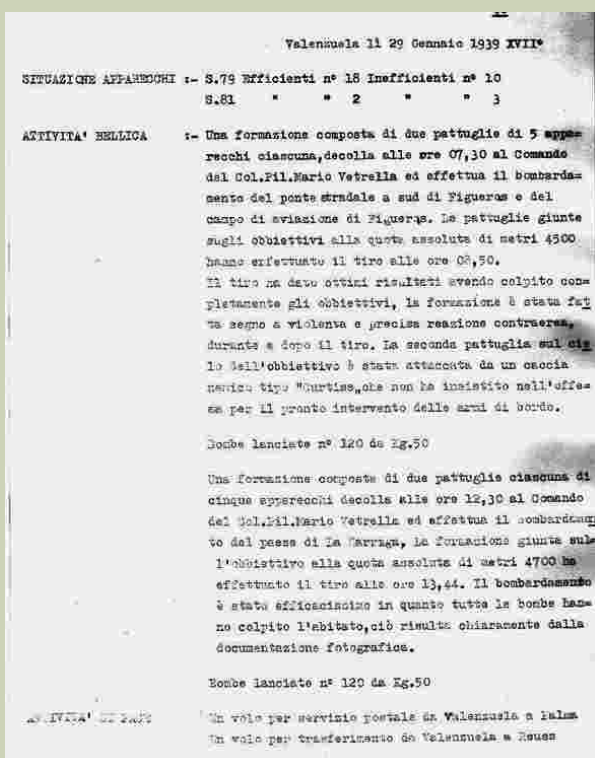

Foto: Héctor de Diego

CEIP PINETONS

El CEIP Pinetons també participarà de les visites guiades i de les xerrades amb gent gran de la Garriga, amb l'alumnat dels Cicles Mitjà i Superior, a més d'aportar algun mural sobre la pau i la solidaritat.

ESCOLA SANT LLUÍS GONÇAGA

L'alumnat de l'escola –de Primària a ESO- farà treballs a l'aula sobre la temàtica, descobrirà el paper de l'edifici de l'escola durant la guerra i farà un acte central el dia 29 de gener. També participarà de les diverses visites guiades.

IES VIL·LA ROMANA

L'alumnat de Batxillerat de l'institut participarà en els actes de l'Ajuntament del dia 29 de gener, i el de 4t d'ESO i 1r de Batxillerat visitarà l'exposició "Quan plovien bombes".

IES MANUEL BLANCAFORT

L'alumnat de 4t d'ESO i 2n de Batxillerat participarà en una xerrada amb gent gran de la Garriga, per a parlar de l'experiència de la guerra i el bombardeig.

Memòria per la Pau

La Garriga 1939

Més informació a
www.lagarriga.cat

Ajuntament de La Garriga
Plaça de l'Església, 2
08530 La Garriga
Tel 93 860 50 50

AJUNTAMENT DE LA GARRIGA

memorial
democràtic

Generalitat de Catalunya
Departament d'Interior,
Relacions Institucionals i Participació